

TALLINNA ÜLIKOOL

Tallinna Ülikool

Balti filmi, meedia ja kunstide instituut

Arko Olesk

APA 7 VIITAMISE JUHEND

Tallinn 2023

SISUKORD

Tekstisisene viitamine	3
Lausepõhine viitamine	4
Kasutatud kirjanduse nimekirja vormistamine.....	5
Teadusartikkel	6
Raamat.....	7
Peatükk toimetatud raamatus	7
Lõputöö	7
Artikkel perioodilisest väljaandest (ajaleht, ajakiri)	8
Veebiallikas	8
Sotsiaalmeediapostitus	9
Pilt, kujutis	9
Telesari või film	9
Teatrietendus	10

Viidete kirjutamiseks on kasutusel mitmeid eri süsteeme, millest meie instituut kasutab Ameerika Psühholoogide Assotsiatsiooni ehk **APA stiili**. Selle kehtiv versioon (*anno* 2023) on seitsmes. Instituudis kaitstavad lõputööd peavad olema vormistatud APA viitamiseõuete kohaselt.

Viitamisel on kaks peamist ülesannet: eristada autori enda panust kellegi teise ideedest ja mõtetest ning võimaldada lugejal soovi korral üles leida algallikas. Esimest ülesannet täidab eeskätt **tekstisisene viitamine**, teist **kasutatud kirjanduse nimekirj**. Seejuures peab tekstisisene viide aitama lugejal allikat korrektselt tuvastada ka kasutatud kirjanduse nimekirjast.

Akadeemilises tekstis on mujalt pärit info ja mõtete viitamine kohustuslik, vastasel korral on tegemist plagiaadiga.

Tekstisisene viitamine

Kõige tavaprasemalt kirjutatakse tekstisisene viide, esitades sulgude sees autori või autorite perekonnanimed ja allika avaldamise aasta. Järgnev tabel annab ülevaate selle variatsioonidest või erijuhtudest.

Tavapärane viide	(Jõesaar, 2015)
Kui autori nimi on lause osa	Jõesaar (2015) on kirjeldanud...
Leheküljenumber lisatakse, kui tegemist on otsetsitaadi või konkreetse väitega, samuti allikast võetud tabeli või joonisega.	„Olenevalt kodusest keelest on telerivaatamise harjumused erinevad,“ tõdeb Jõesaar (2015, lk 41).
Teatud juhtudel võib leheküljenumbri esitada põhiviitest lahus	Jõesaare (2015) hinnangul on ERRi vaadatavust mitte-eestlastest noorte seas „raske rahuldavaks pidada“ (lk 44).
Kui autoreid on kaks	(Jõesaar & Kõuts-Klemm, 2019) Jõesaar ja Kõuts-Klemm (2019) on kirjeldanud...
Kui autoreid on kolm või rohkem, märgitakse teksti sees alati vaid esimese autori nimi ja täiend <i>et al.</i> (ld.k „ja teised“)	(Jõesaar et al., 2014)
Kui autor on organisatsioon (sh materjalid organisatsiooni veebilehelt) või veebilehekülg	(Tallinna Ülikool, 2018) (Eesti Teadusagentuur [ETAg], 2021); <i>järgnevatel viitamisel</i> (ETAg, 2021) (Nanosats.eu, 2022)
Kindla autorita või anonüümset teksti viidatakse pealkirja kaudu	(„Lahkunud on filosoof Ülo Matjus“, 2022) – <i>autorita veebiartikkel</i> (Meediateenuste seadus, 2022) - <i>seadus</i> („Eesti Arst“, 2020) – <i>Vikipeedia artikkel ajakirja kohta</i>
Kui samal väitel on palju allikaid, järjestatakse need samas järjekorras nagu need tulevad ette kasutatud kirjanduses	(Jõesaar, 2015; Kõuts-Klemm et al., 2019; Lauristin & Vihalemm, 2004)
Kui on soov viidata kasutatud allikast leitud vanemat allikat NB! Seda on soovitatav kasutada vaid siis,	(Shein, 1996, viidatud Jõesaar, 2005 kaudu)

kui viidatud algallikas tõesti ei ole kuidagi kättesaadav	
Kui on mitu tööd samalt autorilt	(Jõesaar, 2015, 2017)
Kui on mitu tööd samalt autorilt samal aastal	(Jõesaar, 2015a) (Jõesaar, 2015b)
Kui allikate seas on samasuguse perekonnanimega autoreid	(A. Jõesaar, 2015) (T. Jõesaar, 2020)
Viide isiklikule suhtlusele (näiteks e-kirjale või autori poolt läbi viidud intervjuule)	(A. Jõesaar, isiklik suhtlus, 6. juuli 2022)

Mujalt pärit teksti saab esitada otsetsitaadi, parafraasi (ümberütleva sõnastusega lause) või lühikokkuvõttena. Otsetsitaat peab olema tähistatud jutumärkidega ning on hea tava, et selle pikkus ei üle 40 sõna. Kui soovitakse vahendada pikemat otsetsitaati, siis tuleks see esitada eraldi taandega lõiguna. Otsetsitaadina antakse edasi vaid samas keeles ilmunud lauset, tõlgitud lauseid jutumärkidesse ei panda.

Tsitaadist mingi osa väljajätu tähistus on APA stiilis kolm punkti, millel on tühikud vahel: . . .; selline väljajätt ei või olla tsitaadi alguses ega lõpus.

Kui kasutatud allikas ei ole leheküljenumbreid, aga toote sealt välja otsetsitaadi, saab leheküljenumbri asendada lõigu numbriga (nt Jõesaar, 2015, 3. lõik). Videole viidates saab välja tuua ajatempli (nt 2:31).

Mõnd tüüpi allika puhul ei ole avaldamise aeg teksti juures otseselt välja toodud. Siis saab selle välja selgitamiseks kasutada kaudseid andmeid (nt veebilehtedel *copyright*'i aasta, Vikipeedial viimase toimetamise kuupäev). Kui allika ilmumise aasta pole kuidagi leitav, märgitakse selle asemel „kuupäev puudub“.

Isiklikule suhtlusele viidatakse ainult teksti sees. Kasutatud kirjandusse seda ei lisata. Seda tüüpi tekstisisiseses viites lisatakse nime ette ka initsiaal(id).

Lausepõhine viitamine

APA reeglite kohaselt peab **iga lause puhul** olema selge, kas tegu on algupärase või muust allikast pärit tekstiga. Seega on viitamine lausepõhine, vastandina varasematele reeglitele, kus oli lubatud lõigupõhine viitamine. Kuna lõigupõhisel viitamisel, mille korral on viide lisatud lõigu lõppu, viimase lause punkti järele, on siiski kerge tekkima segadus, **ei ole lõigupõhine viitamine APA reeglite järgi lubatud**, välja arvatud eraldi lõiguna välja toodud pika otsetsitaadi puhul. Järgmise kahe lõigu puhul esindab esimene mittekorrektset lõigupõhist viitamist ja teine APA stiilis lubatud viitamist:

1.

Noorte uneprobleemid, sotsiaalmeedia ja depressiivsed sümptomid on omavahel seotud. Unetundide vähenemine mõjutab oluliselt noorte mentaalset tervist ja tulevikus ka füüsilist tervist. Selle probleemi lahendamiseks tuleks noori informeerida negatiivsetest mõjudest ja olla teadlikumad enda nutikasutusest. (De Doncker & McLean, 2022)

2.

Kriitikud toovad välja tehnoloogiasektori probleemse suhtumise haridusse:

Kõik hariduse eesmärgid, mis seavad tööturu vajadused isiksuse arendamisest kõrgemale, on lühinägelikud. . . . Vaja on ka neid, kes hoiavad alal meie väärtusi ja käsitööskusi, rakendavad end teiste inimeste heaks, hoolitsevad traditsioonide kestmise eest, valutavad südant ja mõtisklevad alternatiivsete ühiskonnamuudelite üle. Maailm, mis koosneb ainult nohikutest, finantsspekulantidest, YouTube'i-staaridest ja mõjuisikutest, ei ole võimalik ega ihaldusväärne. (Precht, 2019, lk-d 182-183)

Pane tähele, et pika otsetsitaadi puhul ei kasutata jutumärke. Samuti mitte kaldkirja – selles lõigus on kasutatud kaldkirja selleks, et paremini eristada põhiteksti ja näidet.

Kui välja arvata pikk otsetsitaat, on tekstisisene viide APA stiili kohaselt **alati lause osa**, see tähendab, et viide asub lauses enne punkti.

Kui kasutada ühte allikat pikemalt, tekib lausepõhisel viitamisel küsimus, kuidas viited vormistada nii, et tekst oleks ladus. Kui iga mujalt pärinev lause peab olema viidatud, võib kergelt sündida selline lõik:

De Doncker ja McLean (2022) uurisid, kuidas uneprobleemid, sotsiaalmeedia ja depressiivsed sümptomid on omavahel seotud Kaplinna noorte seas. Unetundide vähenemine mõjutab oluliselt noorte mentaalset tervist ja tulevikus ka füüsilist tervist (De Doncker & McLean, 2022). De Doncker ja McLean (2022) toovad selle probleemi lahenduseks informeerida noori negatiivsest mõjudest ja olla teadlikumad enda nutikasutusest.

Näeme, et see on üsna kohmakas. Sellisel juhul saab soovitud selgust tekitada ka tekstiliste võtetega, kus mõned viited on asendatud lauseosadega, mis teenivad sama eesmärki ehk annavad teavet kasutatud allikas kohta. Näiteks:

De Doncker ja McLean (2022) uurisid, kuidas uneprobleemid, sotsiaalmeedia ja depressiivsed sümptomid on omavahel seotud Kaplinna noorte seas. Autorid leidsid, et unetundide vähenemine mõjutab oluliselt noorte mentaalset ja ka füüsilist tervist. Nad soovivad probleemi lahenduseks informeerida noori negatiivsest mõjudest ja olla teadlikumad enda nutikasutusest.

Mõnedes tekstides võite kohata lühendit *ibid.* See tähendab „samas kohas“ ja seda on APA varasemates versioonides kasutatud siis, kui soovitakse viimati olnud viidet korrata. Kuid praeguses APA stiilis ***ibid.* kasutusel ei ole**, kõik viited tuleb välja kirjutada.

Kasutatud kirjanduse nimekirja vormistamine

Kõik allikad, millele on viidatud teksti sees, peavad olema loetletud ka kasutatud kirjanduse nimekirjas (ja ka vastupidi – kõigil nimekirjas toodud allikate puhul peab esinema ka tekstiviide). Tekstiviide peab võimaldama allika kasutatud kirjanduse nimekirjast üles leida. Selle jaoks peab tekstiviites toodu kattuma kasutatud kirjanduse viite algusega (nt kui tekstis viidatakse allikale pealkirjaga, siis on ka nimekirja viite vormistuses esmalt välja toodud pealkiri).

Kasutatud kirjanduse nimekirja vormistamisel on oluline anda piisavalt infot, mis võimaldab lugejal viidatud allikas üles leida. Eri tüüpi allikate puhul on nõutava info hulk erinev, seetõttu on esmane kindlaks teha, **mis tüüpi** on kasutatud allikas. Oluline on märkida, et kuigi

tänapäeval pääseme paljudele allikatele ligi internetis, ei piisa valdava osa allikate puhul veebilingi lisamisest viitesse. Õigupoolest nõutakse enamasti muud infot ja veebilinki ei lisata üldse.

Kui tekstisiseses viites tuuakse välja ainult autorite perekonnanimed, siis kasutatud kirjanduse loetelus esitatakse nimed kujul: perekonnanimi, initsiaal (nt Jõesaar, A.). Kui allikal on üle 21 autori, siis tuuakse neist nimeliselt välja esimesed 19, millele järgneb kolm punkti ja viimase autori nimi.

APA-stiilis ei kasutata pealkirjade vms eristamiseks jutumärke, vaid kaldkirja.

Kasutatud kirjanduse nimekirjas peavad allikad olema esitatud **tähestiku järjekorras**, võttes aluseks viites esimesel kohal oleva info (enamasti esimese autori perekonnanimi, autori puudumisel kas organisatsiooni nimetus või teksti pealkiri).

Kui teksti sees oli kasutatud teisest viitamist, lisatakse kasutatud kirjanduse nimekirja vaid enda poolt kasutatud allika viide.

Inglisekeelse teksti koostamise korral on tavaks, et võõrkeelsete allikate pealkirjad tõlgitakse viites pealkirja järel nurksulgudes inglise keelde. Eestikeelsete tekstide puhul ei ole see mõistlik.

On andmebaase ja allikaid, mis toovad ise välja, kuidas peaks allikat viitama. Tuleb tähele panna, et need soovitusel võivad lähtuda teistsugusest viitamisstiilist ja seega ei peaks neid automaatselt kopeerima.

Järgnevalt toon peamiste allikatüüpide viidete vormistusreeglid.

Teadusartikkel

Nõutav info: autori(te) nimi/nimed, ilmumise aasta, artikli pealkiri, ajakirja nimi, aastakäigu number, ajakirja number, leheküljed, DOI.

Viite näidis:

Jõesaar, A. (2015). One Country, Two Polarised Audiences: Estonia and the Deficiency of the Audiovisual Media Services Directive. *Media and Communication*, 3(4), 45-51. <https://doi.org/10.17645/mac.v3i4.383>

Märkused: Kaldkirjas on ajakirja nimi, mitte artikli pealkiri.

Ilmumise info (aastakäik, number ja leheküljed) nõuded lähtuvad traditsiooniliste teadusajakirjade tavadest. Uuemate kirjastamismudelitega ajakirjad (nt PLoS) kasutavad aastakäigu ja ajakirja numbri asemel teistsugust numeratsiooni, samuti võivad neil puududa leheküljenumbriid. Enamasti on asjakohane info ära toodud artikli päises ning need tuleks samal kujul esitada ka viites.

DOI on igale digitaalselt ilmunud ajakirja artiklile omistatud unikaalne digitaalne identifikaator, mis tuleb ära tuua ka viites. See tuleb esitada lingiformaadis (<https://doi.org/>...). DOI ei ole sama, mis brauseriribal olev aadress. Vanematel artiklitel DOI-d ei ole, nende puhul ühtegi linki viitesse ei lisata.

Raamat

Nõutav info: autori(te) nimi/nimed, ilmumise aasta, raamatu pealkiri, kirjastus, DOI.

Viite näidis:

Hartley, J., Ibrus, I. & Ojamaa, M. (2022). *Digitaalsest semiosfäärist: kultuur, meedia ja teadus antropotseenis*. Tallinna Ülikooli Kirjastus.

Märkused: Raamatu pealkiri on kaldkirjas.

Kuni kuuenda APA versioonini tuli viitesse lisada ka kirjastuse asukoht. See nõue kaotati seitsmenda versiooniga ära.

Kui raamat on ilmunud elektrooniliselt, on sel tõenäoliselt olemas DOI, mis tuleks viitesse lisada.

Ka raporteid ehk mahukamaid eelretsenseerimata uurimusi, mille väljaandjateks on peamiselt organisatsioonid, saab enamasti viidata raamatuviite formaadis.

Peatükk toimetatud raamatus

Nõutav info: autori(te) nimi/nimed, ilmumise aasta, peatüki pealkiri, raamatu toimetajad, raamatu pealkiri, peatüki leheküljed, kirjastus, DOI.

Viite näidis:

Olesk, A. (2020). Estonia: Science communication in a post-Soviet country. T. Gascoigne, B. Schiele, J. Leach, M. Riedlinger, B. V. Lewenstein, L. Massarani, & P. Broks (toim.), *Communicating Science: A Global Perspective* (lk-d 279–296). ANU Press. <https://doi.org/10.22459/CS.2020.12>

Märkused: Toimetajate puhul kirjutatakse nimed kujul initsiaal ja perekonnanimi.

Inglise keeles on toimetajate nimede ees sõna „In“, viidates, et peatükk on ilmunud järgnevalt kirjeldatud raamatus. Eesti keeles vastavat konstruktsiooni pole ja peatüki pealkirjale järgnevad kohe raamatu toimetajate nimed.

Kui peatükkidel eraldi autorit välja toodud ei ole (nt teatmeteostes), kuid tegu on toimetatud teosega, viidatakse toimetaja(te)le kui autori(te)le, st nende nimed asetatakse sinna, kus tavaliselt on autori(te) nimi/nimed. Seda ka tekstisiseses viites.

Lõputöö

Nõutav info: autori(te) nimi/nimed, ilmumise aasta, pealkiri, töö tüüp, kraadi andnud asutus, andmebaasi nimi, link.

Viite näidis:

Maidre, B. (2022). *16-24 aastaste noorte audiovisuaalse sisu tarbimisharjumused ning ootused voogedastusplatvormi Jupiter sisuvalikule ja kasutajamugavusele*. [Bakalaureusetöö, Tallinna Ülikool]. ETERA. <https://www.etera.ee/s/gnDyhe1Muz>

Märkused: trükitud lõputöö kasutamisel ei ole andmebaasi nime ja linki tarvis lisada. Sel juhul võetakse asutuse nimi nurksulgudest välja.

Artikkel perioodilisest väljaandest (ajaleht, ajakiri)

Nõutav info: autori(te) nimi/nimed, ilmumise kuupäev, artikli pealkiri, väljaanne, lehekülje numbrid (trükiväljaande puhul) / link (veebiväljaande puhul).

Viite näidised:

Einasto, H. (2022, 21. oktoober). Postitants legitiimsuse ja õilistuse otsinguil. *Sirp*, lk 21.

Lige, C. (2022, 24. oktoober). Pätsi pea on monument hiilivale autokraatiale. *Postimees*. <https://kultuur.postimees.ee/7632489/arvustus-patsi-pea-on-monument-hiilivale-autokraatiale>

Lahkunud on filosoof Ülo Matjus. (2023, 25. jaanuar). *Postimees*. <https://kultuur.postimees.ee/7698726/lahkunud-on-filosoof-ulo-matjus>

Märkused: Kuigi kasutatud kirjanduse nimekirjas on tarvilik esitada ilmumise täpne kuupäev, antakse tekstisiseses viites ka nende allikate puhul ainult aastaarv.

Veebiartikli formaat kehtib ka blogipostituste puhul.

Veebiallikas

Nõutav info: autori(te) nimi/nimed, ilmumise aeg, pealkiri, veebilehe/väljaandja nimi, link. Autori puudumise korral alustada pealkirjaga.

Viite näidised: Tallinna Ülikool. (2021). *Plagiaadivormid*. <http://plagiaat.ee/plagiaadivormid-1/>

Olesk, R. (2022, 29. detsember). *Taavi Laur: teadlase mõte on ühiskonna pidepunkt*. Tallinna Ülikool. <https://www.tlu.ee/uudised/taavi-laur-teadlase-mote-uhiskonna-pidepunkt>

Eesti Arst. (2020, 21. veebruar). Vikipeedia. Vaadatud 29. jaanuaril 2023 aadressil https://et.wikipedia.org/wiki/Eesti_Arst

Märkused:

Ilmumise aeg tuleks lisada suurima võimaliku täpsusega.

Enam ei ole kohustuslik lisada veebilingi ette selle vaatamise või kasutamise kuupäev. Ent kui on tõenäoline, et viidatud lehekülje sisu võib muutuda (näiteks vikide korral), tuleks vaatamise kuupäev siiski lisada.

Kui autori ja väljaandja nimi kattuvad (nt organisatsiooni kodulehel avaldatud materjali puhul), ei pea selle nime väljaandja koha peale teist korda lisama.

Sotsiaalmeediapostitus

Nõutav info: autori(te) nimi/nimed, vajadusel kasutajanimi, ilmumise kuupäev, postituse pealkiri/sisu, postituse tüüp, platvorm, link.

Viite näidised:

Karis, A. [Alar Karis]. (2023, 30. jaanuar). *Täna on Eesti kultuuriloos märgiline päev* [Piltidega postitus]. Facebook. <https://www.facebook.com/PresidentAlarKaris>

Tallinna Ülikool [tallinnaylikool]. (2022, 9. november). *Palju küsimusi, aga vähe vastuseid?* 🤔🤔. [Pilt]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/CkvdJjet0SC/?hl=en>

Ilves. T. H. [@IlvesToomas]. (2023, 31. jaanuar). *TFW knowing what you're talking about means "too hawkish". Conversely, being naïve and clueless means "the right person to lead NATO* [Postitus koos lingiga artiklile]. Twitter. <https://twitter.com/IlvesToomas/status/1620325750460096513>

Videoõps. (2022. 15. juuli). *Mis on kirjandus?* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=aT7p8X5hZTo&ab_channel=Video%C3%B5ps

Märkused: kui postitaja päris nimi on teada, peaks märkima autoriks selle ning lisama kasutajanime nurksulgudes. Kui pärisnime teada ei ole, esitada ainult kasutajanimi. Videote puhul käsitatakse autorina video postitajat.

Pealkirjana esitatakse enamasti postituse täielik sisu või selle algus. Nende kirjaviis tuleb esitada muutmata kujul.

Pilt, kujutis

Nõutav info: autori(te) nimi/nimed, ilmumise aeg, pildi pealkiri, tüüp, väljaanne/lehekülg, link.

Viite näidis:

Lutter, T. (2023). *Matemaatikaõpetaja Celal Yildirim on ehe tõestus sellest, et keelt on heal tasemel võimalik ära õppida vaid paari aasta* [Foto]. Postimees. <https://f8.pmo.ee/45k8lhzy0Wjzuhhs2m47soTlma4=/1536x0/nginx/o/2023/01/31/15111435t1h5127.jpg>

Märkused: Pealkirjata kujutise puhul lisage pealkirja asemel nurksulgudes lühikirjeldus pildist.

Kunstiteoste puhul tuleb lisada muuseumi nimi ja asukoht. Reklaamide puhul tuleb autorina märkida toote valmistanud ettevõtte nimi.

Telesari või film

Nõutav info: autori(te) nimi/nimed, autori tüüp, ilmumise aasta, pealkiri, tüüp, tootja.

Viite näidised:

Kruusiauk, K. (režissöör) (2022). *Machina Faust* [Dokumentaalfilm]. Flo Film.

Algus, M. (stsenarist) ja Kuld, E. (režissöör). (2020). Koolitus ja leke (1. hooaeg, 2. osa) [Telesarja osa]. Kuld, E. (produtsent), *Reetur*. Kassikuld OÜ.

Märkused: Filmide puhul märgitakse autorina režissöör, tervele telesarjale viidates produtsent või produtsendid (executive producer(s)), telesarja osale viidates stsenarist ja režissöör. Viimasel juhul on viite formaat sarnane raamatupeatüki omale, vaid toimetajate asemel on produtsent või produtsendid ning raamatu pealkirja asemel sarja pealkiri.

Mitme tootja puhul peaks need üksteisest eraldama semikooloniga.

Teatrietendus

Nõutav info: autori(te) nimi/nimed, etenduse kuupäev, lavastuse pealkiri, teose autor, etenduse tüüp, teatri nimi, asukoht.

Viite näidis:

Zubko, R. (lavastaja). (2023, 4. märts). *kriis.ID*, koreograaf R. Zubko [tantsuetendus]. Vanemuise Sadamateater, Tartu.

Kogu APA viitamise reeglistik on detailselt lahti kirjutatud juhendis, mis on kättesaadav ka meie raamatukogus: „Publication manual of the American Psychological Association: the official guide to APA style“ (American Psychological Association, 2020; ESTERi viide: https://www.ester.ee/record=b5290119*est). Samuti leiab veebist arvukalt inglisekeelseid abimaterjale, otsides oma küsimusele vastavat märksõna koos kirjeldusega „APA 7th“.

APA viitamise ametlik keel on inglise keel. Teised riigid on kohandanud seda oma keelele ning eestikeelset teksti koostades on soovitatav kasutada eestikeelseid lühendeid ja sõnu. Siiski ei ole ametlikku eestindust APA stiilist ning eri allikate soovitusel võivad pisut erineda. Allolevad tabelis olen pakkunud levinumate APA lühendite ja sõnade eestikeelsed vastused.

Inglise keeles	Eesti keeles
p.	lk
pp.	lk-d
As cited in [source X]	viidatud [allikas X] kaudu
Ed. / Eds.	toim.
et al.	<i>Ei tõlgita</i>
n.d.	kuupäev puudub
Para. Y	Y. lõik
Retrieved [date], from	Vaadatud [kuupäeval] aadressil
Personal communication	Isiklik suhtlus